

คำวินิจฉัยของ นายอรรถ หวังอ้อมกลาง ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

ที่ ๑๒/๒๕๕๓

วันที่ ๑๗ มีนาคม ๒๕๕๓

เรื่อง คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติขอให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยชี้ขาดตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๕ กรณี นายสุขุม เชิดชื่น สมาชิกวุฒิสภา จงใจไม่ยื่นเอกสารประกอบบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน

ข้อเท็จจริงได้ความว่า นายสุขุม เชิดชื่น ผู้ถูกร้อง ได้รับแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งสมาชิกวุฒิสภา ตั้งแต่วันที่ ๒๒ มีนาคม ๒๕๓๕ รัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๑ บัญญัติให้ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง มีหน้าที่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินของตน คู่สมรส และบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะ ต่อคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ทุกครั้งที่เข้ารับตำแหน่งหรือพ้นจากตำแหน่ง พร้อมเอกสารประกอบซึ่งเป็นสำเนาหลักฐานที่พิสูจน์ความอยู่จริงของทรัพย์สินและหนี้สินดังกล่าว รวมทั้งสำเนาแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาในรอบปีภาษีที่ผ่านมา โดยผู้ยื่นจะต้องลงลายมือชื่อรับรองความถูกต้องกำกับไว้ในบัญชีและสำเนาหลักฐานที่ยื่นไว้ทุกหน้าด้วย และมาตรา ๒๕๒ บัญญัติว่า ในกรณีที่เป็นการเข้ารับตำแหน่งให้ยื่นภายในสามสิบวันนับแต่วันเข้ารับตำแหน่ง ซึ่งในกรณีการยื่นเข้ารับตำแหน่งของสมาชิกวุฒิสภาที่ดำรงตำแหน่งอยู่ในวันประกาศใช้รัฐธรรมนูญนี้ จะถือกำหนดเป็นวันใดนั้น คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติเห็นว่า รัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๑๕ ซึ่งเป็นบทเฉพาะกาล บัญญัติให้สมาชิกวุฒิสภาซึ่งดำรงตำแหน่งอยู่ในวันประกาศใช้รัฐธรรมนูญนี้ คงเป็นสมาชิกวุฒิสภาตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญนี้ จึงถือได้ว่าเป็นการดำรงตำแหน่งใหม่ตามรัฐธรรมนูญ ดังนั้น ต้องถือเอาวันที่รัฐธรรมนูญประกาศใช้ คือ วันที่ ๑๑ ตุลาคม ๒๕๕๐ เป็นวันเริ่มต้นการเข้ารับตำแหน่งของสมาชิกวุฒิสภา ผู้ถูกร้องจึงมีหน้าที่ต้องยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินของตน คู่สมรส และบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะ พร้อมเอกสารประกอบต่อคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ตามที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ โดยต้องยื่นในกรณีเข้ารับตำแหน่งภายในสามสิบวันนับแต่วันเข้ารับตำแหน่ง ซึ่งในกรณีนี้ต้องถือว่าวันเข้ารับตำแหน่ง คือ วันที่ ๑๑ ตุลาคม ๒๕๕๐ ซึ่งเป็นวันประกาศใช้รัฐธรรมนูญ ปรากฏว่า ผู้ถูกร้องได้ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน แต่ไม่ยื่นเอกสารประกอบซึ่งเป็นสำเนาหลักฐานที่พิสูจน์ความอยู่จริงของทรัพย์สินและหนี้สิน รวมทั้งสำเนาแบบแสดงรายการภาษีเงินได้

บุคคลธรรมดาในรอบปีที่ผ่านมาต่อสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา เมื่อวันที่ ๗ พฤศจิกายน ๒๕๕๐ และสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภานำส่งสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ เมื่อวันที่ ๑๑ พฤศจิกายน ๒๕๕๐ การที่ผู้ถูกร้องไม่ยื่นเอกสารประกอบบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน เป็นการไม่ปฏิบัติตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๑

สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติได้ดำเนินการตามขั้นตอนเพื่อพิสูจน์เจตนาของผู้ถูกร้อง ในกรณีไม่ยื่นเอกสารประกอบบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน รวมทั้งสำเนาแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาในรอบปีภาษีที่ผ่านมา รวม ๓ ครั้ง คือ วันที่ ๒๒ ตุลาคม ๒๕๕๑ แจ้งให้ผู้ถูกร้องทราบและให้ชี้แจงข้อเท็จจริง วันที่ ๑๒ ตุลาคม ๒๕๕๒ แจ้งให้ผู้ถูกร้องส่งเอกสารประกอบบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และวันที่ ๕ พฤศจิกายน ๒๕๕๒ แจ้งให้ผู้ถูกร้องส่งเอกสารประกอบและแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา ภายใน ๗ วัน นับแต่วันที่ได้รับหนังสือ ปรากฏว่า ผู้ถูกร้องมีหนังสือลงวันที่ ๑๕ พฤศจิกายน ๒๕๕๒ ถึงเลขาธิการคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ เพื่อขอผ่อนผันการจัดส่งเอกสารประกอบบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินออกไปอีก ๗ วัน และมีหนังสือลงวันที่ ๓๐ พฤศจิกายน ๒๕๕๒ ถึงประธานกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ เพื่อขอขยายเวลาการส่งเอกสารดังกล่าวออกไปอีกประมาณ ๓ สัปดาห์

คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติพิจารณาเห็นว่า ผู้ถูกร้องเป็นสมาชิกวุฒิสภาถือเป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองได้ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินกรณีเข้ารับตำแหน่งโดยไม่ยื่นพร้อมเอกสารประกอบซึ่งเป็นสำเนาหลักฐานที่พิสูจน์ความมีอยู่จริงของทรัพย์สินและหนี้สิน และไม่แนบบสำเนาแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาในรอบปีภาษีที่ผ่านมา ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๑ แม้ว่าสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติจะมีหนังสือแจ้งให้ผู้ถูกร้องทราบและดำเนินการให้ถูกต้องถึง ๓ ครั้ง แต่ผู้ถูกร้องก็ได้ดำเนินการ จึงมีมติด้วยคะแนนเสียงเป็นเอกฉันท์ในการประชุม ครั้งที่ ๔๘/๒๕๕๒ เมื่อวันที่ ๑๔ ธันวาคม ๒๕๕๒ ว่า ผู้ถูกร้องจงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสารประกอบตามที่กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญ จึงขอให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยชี้ขาดตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๕

ศาลรัฐธรรมนูญได้เปิดโอกาสให้ผู้เกี่ยวข้องแสดงความเห็นก่อนการวินิจฉัยชี้ขาด โดยการออกนั่งพิจารณาเพื่อรับฟังคำแถลงจากผู้ร้องและผู้ถูกร้อง ผู้ร้องได้แถลงยืนยันข้อเท็จจริงตามคำร้อง ส่วนผู้ถูกร้องมีหนังสือลงวันที่ ๒๗ และ ๒๘ มกราคม ๒๕๕๓ ลงวันที่ ๒๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๓ และลงวันที่ ๑๖ มีนาคม ๒๕๕๓ เพื่อเป็นการชี้แจงเพิ่มเติมสรุปได้ว่า ผู้ถูกร้องมิได้มีเจตนา

ที่จะไม่ส่งเอกสารดังกล่าว สาเหตุที่ทำให้ต้องยื่นเอกสารล่าช้ามีหลายประการ เช่น ทรัพย์สินอยู่ระหว่างการโอน เอกสารถูกพนักงานสอบสวนยึดในการดำเนินคดีอาญา ไม่ได้ได้รับความสะดวกในการติดต่อขอเอกสารจากหน่วยงานราชการ ทรัพย์สินและหนี้สินในขณะที่ยื่นแบบมีจำนวนมากโดยเก็บไว้หลายแห่ง บางรายการสูญหาย อีกทั้งในช่วงปี ๒๕๕๐ ผู้ถูกร้องถูกคุมตัวอยู่ในเรือนจำ มีเจ้าหน้าที่ไปตรวจค้นและยึดเอกสารไปจำนวนมากทำให้ยากต่อการติดตามรวบรวม

ปัญหาต้องวินิจฉัยมีว่า ผู้ถูกร้องจงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสารประกอบตามที่กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญหรือไม่

พิจารณาแล้วเห็นว่า ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๑ ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองนอกจากจะต้องยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินแล้ว ยังจะต้องยื่นเอกสารประกอบซึ่งเป็นสำเนาหลักฐานที่พิสูจน์ความมีอยู่จริงของทรัพย์สินและหนี้สินดังกล่าว และสำเนาแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาในรอบปีภาษีที่ผ่านมาต่อคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติด้วย ได้ความตามคำร้องว่า เมื่อเดือนพฤศจิกายน ๒๕๕๐ ผู้ถูกร้องได้ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินต่อคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ แต่ไม่ได้ยื่นเอกสารประกอบที่เป็นสำเนาเพื่อพิสูจน์ความมีอยู่จริงของทรัพย์สินและหนี้สิน รวมทั้งสำเนาแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาในรอบปีภาษีที่ผ่านมา สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติได้มีหนังสือถึงผู้ถูกร้องหลายครั้งเพื่อให้ผู้ถูกร้องส่งเอกสารให้ครบถ้วน ผู้ถูกร้องอ้างว่ามีปัญหาเกี่ยวกับการส่งหนังสือถึงผู้ร้อง แต่ในที่สุดก็ยอมรับว่าได้รับหนังสือเตือนจากคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติฉบับ และได้ยื่นขอเลื่อนการส่งเอกสารประกอบบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน แต่ก็ไม่ได้ยื่นเอกสารตามกำหนดเวลาที่ขอเลื่อนไป และทราบว่าในเวลาต่อมาคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ได้มีมติว่า ผู้ถูกร้องจงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสารประกอบตามที่รัฐธรรมนูญกำหนด โดยมีมติเมื่อวันที่ ๑๔ ธันวาคม ๒๕๕๒ ที่ผู้ถูกร้องอ้างว่า ถูกจับกุมดำเนินคดีอาญาข้อหาฆ่าผู้อื่น เอกสารถูกพนักงานสอบสวนยึดในการดำเนินคดีอาญา ทรัพย์สินอยู่ระหว่างการโอน เอกสารบางฉบับหายไป ไม่ได้ได้รับความสะดวกในการติดต่อขอเอกสารกับทางราชการ เอกสารบางอย่างถูกน้องได้ขักยกเอาไป ทรัพย์สินและหนี้สินมีหลายรายการและเอกสารมีจำนวนมากจึงไม่อาจยื่นให้ทันภายในเวลาที่กฎหมายกำหนดนั้นฟังไม่ขึ้น ข้อเท็จจริงฟังได้ว่า ผู้ถูกร้องจงใจไม่ยื่นเอกสารประกอบบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน รวมทั้งสำเนาแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาในรอบปีภาษีที่ผ่านมา

อาศัยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น จึงวินิจฉัยว่า ผู้ถูกร้องจงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สิน
และหนี้สินและเอกสารประกอบตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๑ มาตรา ๒๕๒ ประกอบมาตรา ๒๕๕

นายอูระ หวังอ้อมกลาง
ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ